

Länsstyrelsen
Örebro län

Miljöråd för lantbrukare

[Miljöråd nr 4 2020]

Nyhetsblad för dig som är lantbrukare

Se upp med ”nya” problemogräs

Ogräsen hönshirs och renkavle är ogräs som har börjat sprida sig i landet. De har potential att bli mycket besvärliga.

Både hönshirs och renkavle har potential att bli mycket besvärliga och det är därför viktigt att hålla koll så att de inte sprids och etablerar sig.

Hönshirs har hittats runt Hjälmarens i vårt län. Den trivs bäst i glesa grödor som majs och potatis men växer där den får plats. Den har ganska små krav och klarar både torra och blöta år.

Renkavle finns framförallt etablerat i Skåne och på Gotland men finns också lokalt etablerat i vårt närområde, (Östergötland och Västergötland). Det är ett konkurrenskraftigt ogräs och det är dyrt att bekämpa. Det utvecklar dessutom lätt resistens mot växtskyddspreparat.

Rengör maskiner och redskap

En mycket viktig åtgärd för att minska spridningen av dessa ogräs är att vara noga med att rengöra maskiner och redskap från skörderester och jord innan förflyttning. Det är en vanlig spridningsrisk och det är ofta vid infarter på fält som man först hittar exempelvis renkavle.

Fakta om hönshirs

Hönshirs producerar många frön och växer aggressivt i grödor med svag konkurrenskraft. I ett internationellt perspektiv räknar FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO hönshirs som världens tredje värsta ogräs.

Hönshirs är ettårigt och gror på våren. Fröna kan gro under lång tid. Plantan kan bli över en meter men det är stor variation i hur stor den blir. En planta kan ge 1 000 –2 000 frön som sedan kan överleva i jorden upp till tio år.

Fakta om renkavle

Renkavle är huvudsakligen ett ettårigt höstgroende gräs som sprids med frön. När fröna täcks med jord går de i groningsvila. Om renkavlen står kvar obekämpad kan fröbanken öka tiofalt på ett år. Den gynnas av växtföljder med mycket höstsäd och reducerad bearbetning. Renkavle har lätt för att bilda resistens mot bekämpningsmedel och det är därför viktigt att tänka på att kombinera kemiska och ickekemiska bekämpningsmetoder.

Strået är 20–60 cm högt och växer något tuvat. Som fullbildad liknar renkavle främst kärrkavle, ängskavle och timotej.

Läs mer

På Jordbruksverkets webbplats kan du läsa mer om ogräsen. Gå in under Växter> Odling> Växtskydd> Växtskyddsåtgärder. Där hittar du information om både hönshirs och renkavle.

Ännu mer kan du läsa i Växtskyddscentralernas ogräsbrev.

- Ogräsbrev nr 14 - 2020 Hönshirs sprider sig snabbt i Sverige
- Ogräsbrev Nr 3 - 2017 Råd om renkavle.
- Ogräsbrev nr 19 – 2020 Rengöring av maskiner - besvärligt men nödvändigt

Foto: Per Widen, Växtskyddscentralen, Jordbruksverket

Var försiktig med diflufenikan och prosulfokarb

Det finns både för- och nackdelar med ogräsbekämpning på hösten.

Positiva effekter är att ogräset inte konkurrerar med grödan under höst och tidig vår. Möjligheten att växla preparat vår och höst är också viktig för att minska risken att ogräs bygger upp resistens. Men det finns också miljömässiga nackdelar kopplade till preparat som innehåller ämnen som diflufenikan (ex. Diflanil 500 SC, Legacy 500 SC, Legacy 500 SC) och prosulfokarb (ex. Boxer, Roxy 800 EC).

Diflufenikan (DFF) binder till markpartiklar och kan följa med vatten genom sprickor och porer ut i vattendrag. Att det är ett problem har man har kunnat se vid provtagningar i framförallt södra Sverige. Det försöker man nu åtgärda genom ökad kunskap och rådgivning. Att lantbruket tillsammans bidrar till att minska halterna som hittas i vatten är viktigt för att preparaten ska få användas i framtiden.

Viktiga åtgärder för att minska riskerna, DFF:

- Begränsa användningen både i dos och behandlad areal. Riktämärke -- behandla inte mer än 20 procent av åkerarealen årligen och helst inte i en högre dos än 0,1 l/ha av DFF-produkterna (500 g/l).
- Behandla tidigt på små ogräs, senast i hjärtbladstadiet för att kunna sänka dosen.
- Håll utan undantag alla skyddavstånd till dräneringsbrunnar, diken och vattendrag!

- Anlägg skyddszoner där yterrosion riskerar att föra jord ner i dräneringsbrunnar och vattendrag.

Viktiga åtgärder, prosulfokarb:

Till skillnad från diflufenikan är prosulfokarb lättflyktigt och det finns nya användarvillkor för alla prosulfokarbprodukter på marknaden. Denna säsong får bara produkt med de nya användarvillkoren användas.

De gemensamma kraven är:

- Ingen spridning närmare än 500 m till kommersiell odling av frukt eller grönsaker med ätliga delar ovan mark och som är oskördade vid behandlingstillfället.
- Endast spridning mellan klockan 18-03.
- En lufttemperatur på högst 15 °C vid behandlingstillfället.
- Vindhastigheten får inte överstiga 3 m/s.
- Utrustning som reducerar avdriften med minst 75 % skall användas.

Källa: Växtskyddscentralens ogräsbrev Nr. 22, 26 augusti. Ogräsbekämpning i höstspannmål

TIPS!

Se filmerna Rikards bästa tips om DFF på Säkert växtskydd, www.sakertvaxtskydd.se. Du hittar dem under fliken Aktuellt.

Att gräva våtmark

En kurs för dig som är lantbrukare och/eller maskinentreprenör som vill arbeta med att gräva våtmarker.

Torsdag 12 november, Vretstorp

Medverkande: Naturvårdsgruppen i Väst AB som har mångårig erfarenhet kring bland annat planering, projektering och underhåll av våtmarker.

Kostnad: Kursen delfinansieras med andra medel, din kostnad beräknas bli 1 500 kronor. Då ingår heldagskurs med fältbesök, fika, lunch, kurspärm och diplom efter genomförd kurs.

I skrivande stund är inte alla detaljer klara. För mer information och exakt plats, kontakta:

Anna Eklund, LEVA samordnare, Hjälmarens vattenvårdsförbund 070-251 18 72 eller anna.eklund@hjev.se.

Anmälan senast 9 november till Anna Eklund.

Kursen arrangeras av Hjälmarens Vattenvårdsförbund och är delfinansierad av LOVA lokala vattenvårdsmedel i satsningen LEVA- lokalt engagemang för vatten.

Med anledning av covid-19 Vi utgår från att du som känner dig förkyld eller har avvikande symtom inte kommer. På träffen hälsar vi inte på varandra fysiskt och vi håller avstånd. Tack för visad hänsyn!

